

Informació sobre ALERTES SANITÀRIES			
Malaltia		Data d'alerta	
Meningitis meningocòccica		16/01/2026	
Informació sobre CASOS IMPORTATS O EXTRACOMUNITARIS			
Malaltia	Lloc adquisició	Tipus epidemiològic	Nre. casos
Paludisme	Guinea E	Visita familiars	1
Informació sobre BROTS EN ESTUDI (Informació provisional)			
Malaltia/Etiologia	Territori	Àmbit	Nre.casos
Sarna	Son Servera	Familiar	4
Salmonel·losi	Aragó	Col·lectiu	14
Sarna	Alaior	Residència geriàtrica	9

Novetats a www.epidemiologia.caib.es

Vigilància epidemiològica i actuacions preventives per baixes temperatures HIVERN 2025-26 **"Plan Nacional de Actuaciones Preventivas por Bajas Temperaturas 2025-26"**

Des de l'any 2022 es va posar en marxa la vigilància d'efectes en la salut de les baixes temperatures a totes les CCAA. Les Illes Balears tenen una posició geogràfica i una meteorologia que fa poc freqüents els períodes de baixes temperatures durant l'hivern. Encara i així, si que hi ha hagut dies durant els hiverns en que les temperatures han baixat prou per tenir possibles efectes sobre la salut de les persones, especialment les vulnerables. És per això que també aquest hivern des del dia 1 de desembre del 2025 fins al 30 de març de 2026 es posa en marxa la vigilància segons el **"Pla Nacional d' Actuacions Preventives per Baixes Temperatures"** (1).

Històricament s'han produït a Espanya períodes puntuals amb baixades de temperatures importants, encara que no afectaven a totes les províncies. Tampoc no existeix una definició metodològica "d'onada de fred" acceptada universalment. La AEMET la defineix com a "episodi d'almenys tres dies consecutius, en que com a mínim el 10% de les estacions considerades registrin mínimes per baix del percentil 5% de la sèrie de temperatures al gener i febrer del període 1971-2000. Però aquesta definició no té en compte els impactes en salut i per això s'han cercat altres aproximacions metodològiques per a garantir l'eficàcia dels plans preventius en salut per temperatures de risc. És per això que s'ha recorregut a una definició epidemiològica de "fred extrem o de risc per a la salut". Amb aquesta definició es poden descriure els llindars d'inici del risc pels seus efectes en salut, generalment utilitzant com a indicadors de base la mortalitat històrica registrada. Donat que uns episodis puntuals de baixes temperatures poden tenir impactes notables en salut, aquesta definició "d'episodi de fred extrem" no està condicionada a una durada determinada de dies consecutius. L'avantatge de definir d'aquesta manera les "onades de fred" és la seva utilitat per a les alertes en salut pública, especialment per a protegir a les persones més vulnerables.

En relació al canvi climàtic en marxa, que implica un escalfament global, diversos estudis indiquen que la població a Espanya s'està adaptant a aquest escalfament. Pel contrari, en paral·lel, pot succeir una desadaptació de la població a les baixes temperatures. D'aquesta forma els riscos de morbimortalitat associats al fred i al fred extrem es podrien manifestar a temperatures menys reduïdes que en el passat. Prova d'això la recullen estudis recents (2,3) que indiquen que la mortalitat hivernal segueix sent superior a la mortalitat estival i que la vulnerabilitat de la població és superior al fred extrem que no a la calor extrema.

L'evidència científica indica que els plans de prevenció front a les baixes temperatures són cost-efectius, donat que suposant una efectivitat del 68% per cada dia d'onada de fred epidemiològica es podrien evitar 2,37 defuncions associades a les baixes temperatures (2). Aquest pla estableix unes recomanacions i mesures de coordinació a les diverses institucions de l'estat (AEMET, Ministeri de Sanitat, etc) i proposa accions que es poden realitzar per part de les CCAA i /o l'administració local. Les actuacions recomanades s'estructuren en diversos nivells d'actuació segons el nivell de risc previst com a conseqüència de la magnitud de la baixada de temperatures. De forma similar a la classificació de riscos en salut de les onades de calor també per a les baixades de temperatures es defineixen 3 nivells de risc i un nivell basal "0" o d'absència de risc.

Definición de niveles de riesgo para la salud por bajas temperaturas

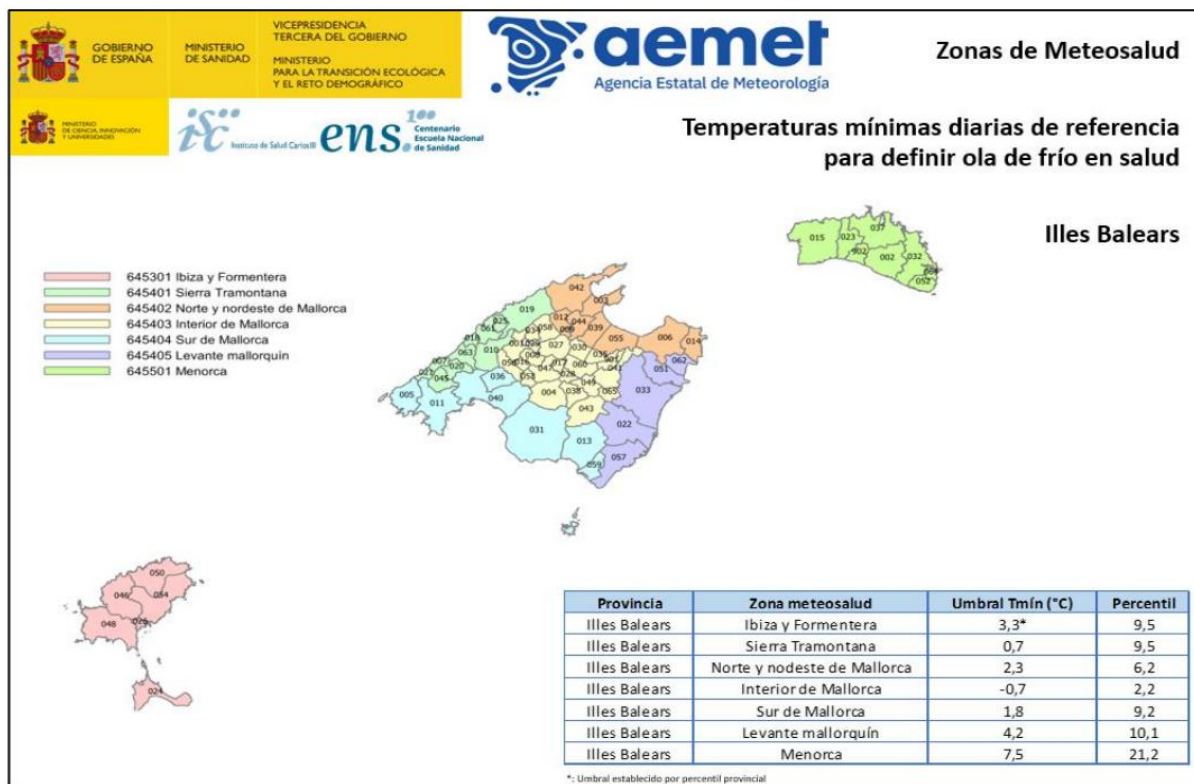
Nivel de Riesgo	Denominación	Índice
0	Ausencia de Riesgo	0
1	Bajo riesgo	1
2	Riesgo medio	2
3	Alto riesgo	3

Els sistemes de predicció meteorològica, d'acord amb aquests plans de prevenció de mortalitat, s'estructuren en les mateixes "meteozones" que les utilitzades per als plans d'ona de calor. Concretament a les Balears es parla de 7 meteozones:

- Eivissa i Formentera
- Menorca
- Nord i nord-est de Mallorca
- Llevant de Mallorca
- Interior de Mallorca
- Serra de Tramuntana
- Sud de Mallorca

Full de Vigilància Epidemiològica setmanes 3-4/2026. Servei de Vigilància en Salut Pública.
Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Salut. Illes Balears.

Per al bon funcionament d'aquest Pla Nacional són precisos:

- Sistemes avançats d'informació meteorològica
- Sistemes d'informació i anàlisi de la mortalitat global
- Participació de les administracions autonòmiques i locals
- Implicació del serveis socials i organitzacions d'ajuda a col·lectius de risc social
- Informació per als ciutadans i professionals sanitaris i de serveis socials.

Respecte als sistemes d'informació i anàlisi de la mortalitat global l'ISCIH ha desenvolupat dos subsistemes de vigilància: panel MoMo (Monitorització de la Mortalitat diària) i panel Kairós (índex Kairós):

- El panel MoMo té un enfoc estimatiu de l'impacte de les temperatures en la mortalitat global per totes les causes. Aquestes estimacions d'excesos de mortalitat atribuïble als efectes de temperatures es calculen per comparació amb les sèries històriques de mortalitat i temperatura a cada "meteozona". La informació proporcionada es considera consolidada amb retard d'unes setmanes sobre les dates concretes.

-El panel Kairós té un enfoc predictiu, serveix de sistema d'alerta, perquè indica el risc de mortalitat global atribuïble a les temperatures per al dia actual i els 5 dies següents.

Els grups de població més vulnerables a les baixes temperatures son en primer lloc les persones sense llar o bé totes aquelles que pateixen pobresa energètica que els impedeix mantenir una temperatura confortable a ca seva, especialment les dones que passen més temps en aquestes llars. També les persones en situació de precarietat com molts immigrants sense papers. La resta de grups de població especialment vulnerables serien:

- Persones de més edat, a partir dels 65 solen acumular morbiditats cròniques i tenir problemes de termoregulació i percepció de la temperatura.
- Persones amb patologies cardiovasculars, respiratòries, neurològiques, hipotiroïdisme, diabetis o trastorns psiquiàtrics.
- Dones gestants.
- Nadons i lactants
- Persones amb tractaments que poden interferir mecanismes adaptatius de l'organisme: vasodilatadors, depressors del SNC, relaxants musculars, etc.
- Grups amb mobilitat reduïda, desnodrits, o en situació d'intoxicació etílica.
- Persones que treballen a l'aire lliure.
- Persones que practiquen esport a l'aire lliure en zones fredes.

Per a aconseguir els objectius de prevenció d'aquest Plan, la informació dels nivells de risc segons les previsions diàries han d'arribar puntualment tant a les administracions autonòmiques i locals com a les institucions i personal sanitari i de les entitats socials que atenen població vulnerable.

Bibliografia:

- 1.- PLAN NACIONAL DE ACTUACIONES PREVENTIVAS POR BAJAS TEMPERATURAS 2025-2026. Díaz J, Linares C. Instituto de Salud Carlos III, Escuela Nacional de Sanidad: Madrid, 2025.
- 2.- Carmona Alférez, R. Díaz Jiménez, J., León Gómez I., Luna Rico, Y., Mirón Pérez, I.J., Ortiz Burgos, C., Linares Gil, C. (2016). Temperaturas umbrales de disparo de la mortalidad atribuible al frío en España en el periodo 2000-2009. Comparación con la mortalidad atribuible al calor. Instituto de Salud Carlos III, Escuela Nacional de Sanidad: Madrid, 2016
3. López-Bueno JA, Navas-Martín MA, Díaz J, Mirón IJ, Luna MY, Sánchez-Martínez G, Culqui D, Linares C. Population vulnerability to extreme cold days in rural and urban municipalities in ten provinces in Spain. Sci Total Environ. 2022 Aug 19;852:158165. doi: 10.1016/j.scitotenv.2022.158165. Epub ahead of print. PMID: 35988600.